

17. 6. 2009

ID: 56881

Vyhoštění a maření výkonu úředního rozhodnutí

Názor, že pro naplnění objektivní stránky trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 171 odst. 1 písm. c) tr. zák., dostačuje existence nikoli nicotného správního rozhodnutí, které je ovšem pouze formálně v právní moci, zatímco jeho účinnost, resp. vykonatelnost byla odložena, je přehnaně formalistický.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 3 Tdo 382/2009, ze dne 22.4.2009)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání, které podal obviněný Z. L., proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 1. 10. 2008, sp. zn. 3 To 460/2008, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Městského soudu v Brně pod sp. zn. 9 T 308/2007 tak, že podle § 265k odst. 1 tr. ř. se zrušují usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 1. 10. 2008, sp. zn. 3 To 460/2008, a rozsudek Městského soudu v Brně ze dne 27. 3. 2008, sp. zn. 9 T 308/2007. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. se zrušují také všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. se Městskému soudu v Brně přikazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

I.

Rozsudkem Městského soudu v Brně ze dne 27. 3. 2008, sp. zn. 9 T 308/2007, byl obviněný Z. L. uznán vinným trestným činem maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 171 odst. 1 písm. b) tr. zák.

Tohoto se podle skutkových zjištění městského soudu dopustil tím, že ačkoliv bylo Policií České republiky, Oblastním ředitelstvím SCPP P., Oddělením c. p. P., dne 30. 11. 2005 vydáno rozhodnutí o jeho správním vyhoštění z území České republiky s dobou platnosti na 3 roky, jež nabylo právní moci dne 6. 12. 2005, nedostavil se po pravomocném odmítnutí kasační stížnosti vedené (právní moc 29. 8. 2007) do 15 dnů na příslušné oddělení Policie ČR, jak byl povinen, a od 14. 9. 2007 pobývá na území České republiky neoprávněně.

Za to byl tímto rozsudkem obviněný Z. L. odsouzen podle § 57 odst. 1, odst. 2 tr. zák. k trestu vyhoštění z území České republiky na dobu 5 roků.

Proti rozsudku soudu prvního stupně podal obviněný odvolání, které bylo usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 1. 10. 2008, sp. zn. 3 To 460/2008, zamítnuto jako nedůvodné podle § 256 tr. ř.

II.

Obviněný Z. L. poté podal prostřednictvím svého obhájce proti usnesení Krajského soudu v Brně dovolání z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. s tím, že jeho odvolání bylo podle § 256 tr. ř. zamítnuto, ačkoli v řízení mu přecházejícím byl dán důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

Naplnění dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. spatřuje obviněný v tom, že

rozhodnutí soudu prvního stupně spočívá na nesprávném právním posouzení skutku a na jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Konkrétně poukazuje na skutkovou větu rozsudku městského soudu, která podle jeho názoru není v souladu s ustanovením § 120 odst. 3 tr. ř. Nerespektuje totiž jeden ze základních požadavků stanovených zákonem a sice, že trestným činem může být pouze zaviněné nebo nedbalostní jednání pachatele. Z těchto důvodů považuje dovolatel skutkovou větu v napadeném rozsudku soudu prvního stupně za nezákonnou.

Dovolatel rovněž poukazuje na to, že první část skutkové věty pouze popisuje jednání Policie ČR a okolnost, že rozhodnutí nabylo právní moci, avšak nijak nevyjadřuje, zda obviněný vůbec o skutečnostech uvedených výše věděl, když jednal způsobem popsáním v druhé části skutkové věty. Dovolatel má rovněž za to, že ze skutkové věty není zřejmé, jaký význam má z hlediska jeho trestní odpovědnosti nedostavení se na příslušné oddělení Policie ČR po pravomocném odmítnutí kasační stížnosti, z čeho mu vyplývá tato povinnost a jaký význam má jeho údajný neoprávněný pobyt z hlediska trestného činu podle § 171 odst. 1 písm. b) tr. zák. Zdůrazňuje, že ke spáchání tohoto trestného činu se vyžaduje zavinění ve formě úmyslu, zatímco předmětná skutková věta neobsahuje žádné skutkové okolnosti, ze kterých by bylo možno jeho úmyslné jednání dovodit.

Pochybení spatřuje i v tom, že ve skutkové větě je zmíněna pouze část výroku rozhodnutí Policie ČR, Oblastním ředitelstvím SCPP, Oddělením c. p. P., ze dne 30. 11. 2005, ale nikoli výrok o lhůtě pro vycestování z území České republiky, ačkoli právě tento výrok o správním vyhoštění je v daném případě významný pro hmotně právní posouzení jeho jednání.

Dovolatel dále uvádí, že z hlediska trestní odpovědnosti je podstatné, zda bylo toto rozhodnutí o jeho vyhoštění vykonatelné, s čímž se však městský soud ve skutkové větě svého rozsudku rovněž dostatečně nevyřadil. V této souvislosti poukazuje na to, že proti rozhodnutí správního orgánu druhého stupně podal žalobu, která má na základě § 172 odst. 3 z. č. [326/1999](#) Sb. odkladný účinek. Z toho podle jeho přesvědčení vyplývá, že rozhodnutí o správním vyhoštění, jehož výkon měl dovolatel mařit, je i v současné době nevykonatelné.

Dovolatel dále nesouhlasí se závěry obou soudů, že rozhodnutí o jeho správním vyhoštění nabylo právní moci dne 6. 12. 2005, neboť podle jeho názoru nenabylo vůbec právní moci. Toto mu nebylo zákonným způsobem doručeno, když jeho převzetí odmítl. Navíc nelze dovodit, že by mu bylo přetlumočeno a že by s ním tedy byl seznámen. Dovolatel tvrdí, že z opatrnosti, nepodepisoval dokumenty v rámci řízení o správním vyhoštění, kterým řádně neporozuměl. Není mu známo, zda mezi těmito dokumenty bylo i rozhodnutí o správním vyhoštění.

V petitu dovolání navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 1. 10. 2008, sp. zn. 3 To 460/2008, i rozsudek Městského soudu v Brně ze dne 27. 3. 2008, sp. zn. 9 T 308/2007, jakož i všechna další rozhodnutí na ně obsahově navazující. A dále, aby Nejvyšší soud Městskému soudu v Brně přikázal, aby věc znovu projednal a rozhodl jiným samosoudcem. Dovolatel rovněž žádá, aby předseda senátu Nejvyššího soudu podle § 265o odst. 1 tr. ř. odložil výkon trestu vyhoštění, neboť dovolatel má na území České republiky nezletilé dítě.

Nejvyšší státní zástupkyně se k podanému dovolání písemně vyjádřila podle § 265h odst. 2 tr. ř.

Ve svém vyjádření uvádí, že námítky dovolatele tykající se právní moci rozhodnutí o správním vyhoštění je nutno považovat za částečně důvodné, neboť právní moc takového rozhodnutí je základním předpokladem odpovědnosti pachatele za trestný čin podle § 171 odst. 1 písm. b) tr. zák.

V návaznosti na to konstatuje, že předpokladem právní moci rozhodnutí je jeho oznámení, které se v souladu s ustanovením § 51 odst. 1 správního řádu platného do 31. 12. 2005 dělo buď doručením jeho písemného vyhotovení, nebo jeho ústním vyhlášením (§ 51 odst. 2 správního řádu). Ústním

vyhlášením mohlo být rozhodnutí oznámeno pouze v případě, že se přítomný účastník vzdal nároku na doručení písemného vyhotovení rozhodnutí (§ 51 odst. 2 správního řádu).

Podle § 24 odst. 1 správního řádu bylo rozhodnutí nutno doručit do vlastních rukou. Podle odst. 3 téhož ustanovení odepřel-li adresát bezdůvodně písemnost přijmout, byla doručena dnem, kdy její přijetí bylo odepřeno; na to musel doručovatel adresáta upozornit.

Poukazuje přitom na to, že ze skutkových zjištění soudu druhého stupně nevyplývá, zda byl obviněný upozorněn na to, že rozhodnutí se považuje za doručené dnem, kdy odepřel jeho převzetí. Nelze tudíž učinit závěr o tom, že by předmětné rozhodnutí bylo dovolateli řádně oznámeno a že by tedy v současné době nabylo právní moci.

Co se týče dalších námitek, které dovolatel uvádí, považuje je nejvyšší státní zástupkyně za značně rozporné a i za nadbytečné, pokud předmětné rozhodnutí nenabylo právní moci. Uvádí, že nalézací soud se blíže nezabýval, ač měl, také otázkou vykonatelnosti předmětného rozhodnutí, když se pouze omezil na konstatování obstrukčního jednání obviněného. V tomto směru považuje rozhodnutí nalézacího soudu za nepřezkoumatelné.

Nejvyšší státní zástupkyně připouští, že jednání obviněného sice mělo zcela evidentně obstrukční charakter, ovšem to nelze postihovat na základě ustanovení § 171 odst. 1 tr. zák., když předpokladem trestní odpovědnosti je v tomto případě existence pravomocného a vykonatelného úředního rozhodnutí, nelze však jeho prostřednictvím postihovat chování pachatele, v jehož důsledku právní moci ani vykonatelnosti nenabude.

V závěru svého vyjádření navrhla, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 trestního řádu zrušil usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 1. 10. 2008, sp. zn. 3 To 460/2008, a aby podle § 265l odst. 1 tr. ř. uvedenému soudu přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

III.

Nejvyšší soud jako soud dovolací nejprve ověřil, zda je dovolání přípustné, bylo podáno oprávněnou osobou, v zákonné lhůtě a na předepsaném místě.

Poté se zaměřil na to, jestli námitky, které Z. L. v dovolání uplatňuje, lze skutečně považovat za některý z důvodů dovolání podle § 265b odst. 1 tr. ř., neboť uplatnění námitek, které obsahově naplňují dovolací důvod, je nezbytnou podmínkou přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem podle § 265i odst. 3 tr. ř.

Nejvyšší soud připomíná, že dovolací důvod podle ustanovení § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. obsahuje dvě alternativy. Jednak případ, kdy bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí a jednak případ, kdy v řízení mu předcházejícím byl dán důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. a) až k) tr. ř. Prvá alternativa tedy dopadá na případy, kdy došlo k zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku bez věcného přezkoumání a procesní strana tak byla zbavena přístupu ke druhé instanci; druhá na případy, kdy byl zamítnut řádný opravný prostředek, ačkoliv již v předcházejícím řízení byl dán některý ze shora uvedených dovolacích důvodů.

V konkrétním případě dovolatel opřel své dovolání o důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. v jeho druhé alternativě, tj. že v řízení, které předcházelo zamítavému rozhodnutí, byl dán dovolací důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. neboť rozhodnutí soudu prvního stupně spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo na jiném nesprávném hmotně právním posouzení, avšak soud druhého stupně neodstranil tuto vadu vytýkanou v řádném opravném prostředku. Vzhledem k

tomu, že Nejvyšší soud nezjistil žádný důvod pro odmítnutí podaného dovolání, přistoupil ve smyslu § 265i odst. 3 tr. ř. k přezkumu napadeného rozhodnutí.

Trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 171 odst. 1 písm. b) tr. zák. se obviněný podle soudu prvního stupně dopustil tak, že mařil výkon rozhodnutí státního orgánu tím, že se zdržoval na území republiky, ačkoli mu byl pobyt na území republiky zakázán.

Na tomto místě je potřeba vyjasnit, že zákon č. [123/1992](#) Sb., o pobytu cizinců, používal pojem „zákaz pobytu“, tento zákon byl ovšem nahrazen zákonem č. [326/1999](#) Sb., který používá obsahově shodný pojem „správní vyhoštění“ (§ 118 - § 123 z. č. [326/1999](#) Sb.), který vyjadřuje zájem státu na tom, aby se dotčený cizinec na území našeho státu nezdržoval. Pojem „zákazu“ v ustanovení § 171 odst. 1 písm. b) tr. zák. je pak nutno vykládat v souladu se zjevným záměrem zákonodárce, že jde o jakoukoliv formu zákazu. Z hlediska obsahu je rozhodnutí o správním vyhoštění opatřením, které po dobu jím stanovenou zakazuje pobyt cizince na území České republiky (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 2. 2001, sp. zn. 7 Tz 11/2001, uveřejněné v Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu, který je vydáván Nakladatelstvím C. H. Beck, Praha, pod 3/2001 - T 72).

Primární otázkou, kterou se Nejvyšší soud při přezkumu napadeného rozhodnutí zabýval bylo, zda předmětné rozhodnutí o správním vyhoštění obviněného skutečně nabylo právní moci, což bylo nezbytnou podmínkou pro naplnění objektivní stránky tohoto trestného činu, kterou je existence pravomocného a vykonatelného rozhodnutí (srov. přiměřeně č. [8/2003](#) Sb. rozh. tr.)

Je rovněž nutno uvést, jak to ostatně správně konstatoval i Krajský soud v Brně, že Nejvyšší soud se mohl touto otázkou zabývat, a to s ohledem na ustanovení § 9 odst. 1 tr. ř. o předběžné otázce. Podle tohoto ustanovení orgány činné v trestním řízení posuzují předběžné otázky, které se v řízení vyskytnou, samostatně; je-li tu však o takové otázce pravomocné rozhodnutí soudu nebo jiného státního orgánu, jsou orgány činné v trestním řízení takovým rozhodnutím vázány, pokud nejde o posouzení viny obviněného. Jinými slovy, jestliže nějaká předběžná otázka, která se netýká osobního stavu (§ 9 odst. 2 tr. ř.) má význam pro posouzení viny obviněného, není soud pravomocným rozhodnutím jiného orgánu vázán a posuzuje ji samostatně (shodně viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 8. 2007, sp. zn. 8 Tdo 928/2007).

Soud prvního stupně v odůvodnění rozsudku na str. 3 sice konstatoval, že obhájce namítá, že obviněnému nebylo předmětné rozhodnutí předepsaným způsobem doručeno a nemohlo tak nabyt právní moci. K této námitce však zaujal negativní stanovisko s tím, že je tímto správním rozhodnutím vázán a nemůže je, včetně nabytí právní moci, přezkoumávat.

Odvolací soud správně takovou vázanost správním rozhodnutím odmítl a s ohledem na uvedenou námitku doplnil dokazování spisem oblastního ředitelství SCPP, oddělení c. p. P. Z něj dovodil (viz str. 2 odůvodnění jeho usnesení), že rozhodnutí obviněnému sice nebylo doručeno, ale jen proto, že je odmítl převzít a to právě proto, že věděl, o jaké řízení jde. Jak výstižně konstatovala ve svém vyjádření nejvyšší státní zástupkyně, na dané řízení se vztahovala právní úprava obsažená v zákoně č. [71/1967](#) Sb. (správní řád) platná do 31. 12. 2005. Dle § 51 odst. 1 citovaného zákona se rozhodnutí účastníkovi řízení oznamovalo doručením písemného vyhotovení tohoto rozhodnutí. Den doručení rozhodnutí byl dnem jeho oznámení. Odst. 2 tohoto ustanovení pak stanovil, že účastníkovi řízení, který je přítomen, může být rozhodnutí oznámeno ústním vyhlášením; den ústního vyhlášení rozhodnutí byl dnem oznámení rozhodnutí, jen pokud se přítomný účastník řízení vzdal nároku na doručení písemného vyhotovení rozhodnutí. Ust. § 24 odst. 1 téhož zákona přitom stanovilo, že důležité písemnosti, zejména rozhodnutí, se doručují do vlastních rukou, a v odst. 3, že odepřel-li adresát bezdůvodně písemnost přijmout, je doručena dnem, kdy její přijetí bylo odepřeno; na to musí doručovatel adresáta upozornit. V zákoně č. [326/1999](#) Sb. o pobytu cizinců na území České republiky pak nejsou obsaženy žádné odchylky od zmíněných ustanovení správního řádu.

Z dokazování provedeného soudem prvního stupně ani z dokazování doplněného soudem odvolacím nevyplývá, že by obviněný byl upozorněn na důsledky odmítnutí přijetí rozhodnutí, jak to předepisoval správní řád coby předpoklad řádného oznámení rozhodnutí a rozhodnutí tím nabylo právní moci. Za situace, kdy existence pravomocného rozhodnutí nebyla jednoznačně prokázána, se jeví výrok o vině obviněného trestným činem podle § 171 odst. 1 písm. b) tr. zák. přinejmenším předčasný.

To, že se obviněný následně prostřednictvím dalších opravných prostředků (odvolání ke správnímu orgánu druhého stupně, správní žaloba) snažil dopad uvedeného rozhodnutí zvrátit, nemůže na tomto závěru nic změnit.

Nejvyšší soud konstatuje, že i další námitky uplatněné v dovolání se jeví opodstatněné. Soudy se důkladně nevypořádaly ani s námitkou, že zmíněné rozhodnutí (bez ohledu na zásadní pochybnosti ve vztahu k jeho právní moci) nebylo vykonatelné. Z § 172 odst. 3 z. č. [326/1999](#) Sb. vyplývá, že žaloba proti rozhodnutí o vyhoštění cizince má odkladný účinek na vykonatelnost rozhodnutí. Nejvyšší soud v této souvislosti upozorňuje na rozhodnutí Ústavního soudu II. ÚS 1260/07, které se přímo netýká konkrétního ustanovení § 171 odst. 1 písm. b) tr. zák., ovšem jeho právní větu lze per analogiam na daný případ použít. V tomto nálezu Ústavního soudu bylo judikováno, že názor, že pro naplnění objektivní stránky trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 171 odst. 1 písm. c) tr. zák., dostačuje existence nikoli nicotného správního rozhodnutí, které je ovšem toliko formálně v právní moci, zatímco jeho účinnost, resp. vykonatelnost byla odložena, považuje Ústavní soud za přehnaně formalistický.

Důvodné se jeví i výhrady dovolatele vůči znění skutkové věty rozsudku soudu prvního stupně. Nutno souhlasit s dovolatelem, že z jejího stávajícího znění není zřejmé, z čeho byla vyvozována jeho povinnost dostavit se na oddělení Policie ČR, za jakým účelem se měl dostavit a jak nedodržení této povinnosti mělo ovlivnit výkon rozhodnutí o správním vyhoštění. Vůbec pak z jejího znění není patrné, jaké mělo být zavinění obviněného ve vztahu k těmto skutečnostem, když podmínkou uznání viny trestným činem maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 171 odst. 1 písm. b) tr. zák. je, že se musí jednat o zavinění ve formě úmyslu dle § 4 tr. zák.

IV.

Ze shora rozvedených důvodů proto Nejvyšší soud z podnětu dovolání, které podal obviněný Z. L., podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 1. 10. 2008, sp. zn. 3 To 460/2008, a rozsudek Městského soudu v Brně ze dne 27. 3. 2008, sp. zn. 9 T 308/2007.

Současně podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil i všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Protože Nejvyšší soud považuje za nezbytné dosud provedené dokazování doplnit, podle § 265l odst. 1 tr. ř. Městskému soudu v Brně přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Neshledal ovšem důvody nařídít, aby věc projednal jiný samosoudce, jak se toho ve smyslu § 265n odst. 3 tr. ř. dovolatel domáhal.

Na soudu prvního stupně, jemuž se tato věc k dalšímu řízení vrací, především bude, aby se v intencích příslušných pasáží tohoto rozhodnutí Nejvyššího soudu zabýval otázkou právní moci rozhodnutí o správním vyhoštění a doplnil za tím účelem dokazování v nezbytném rozsahu. To bude nutno zaměřit i na další aspekty, které se jeví pro rozhodnutí o podaném návrhu na potrestání nezbytné (otázka povinností vyplývajících pro obviněného z předmětného rozhodnutí, zda a jak s nimi byl seznámen, zda je mařil a pokud ano, zda tak činil úmyslně, otázka vykonatelnosti rozhodnutí).

Další články:

- [Samospráva \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Význam řízení](#)
- [Telekomunikace](#)
- [Účelová komunikace \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Územní plán \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vyhoštění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Restituce \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zdravotní služby \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta](#)
- [Územní plán](#)
- [Základní vzdělávání \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)